

İŞ DÜNYASI VE
PİYASA UZMANLARININ

2020

BEKLENTİLERİ

NASIL BİR YIL OLACAK?

Türkiye ekonomisi 2019 yılında zor bir dönem geçirdi. Gerek iş dünyası gerekse piyasa uzmanları 2020 yılında ekonominin zorlu dönemekten çıkarak büyüyeceği, enflasyon ve faizdeki düşüş trendinin devam edeceği görüşünde birleşiyorlar.

TOYOTA TÜRKİYE PAZARLAMA VE SATIŞ A.Ş. CEO'SU ALİ HAYDAR BOZKURT:

“YENİ BİR VERGİ SİSTEMİ ORTAYA KONULMALI”

2019 yılına başlarken hassas bir sene olacağını tahmin ediyorduk. Ancak sektör olarak bugüne kadar her zaman bardağın dolu tarafına bakmaya gayret gösteren bir yaklaşım içinde olduk. Pazardaki ekonomik ve konjonktürel gelişmelere göre zayıf başlayan 2019 yılı, 2. yarıyılı devletimiz tarafından alınan önlem, teşvik ve faiz kampanyaları ile birlikte toparlanma sürecine girdi. Sektörümüzün umutlarını tazeleyen bu düzenlemeler ve özellikle yılın son 2 ayında ortaya çıkan pozitif görünüm sonucunda araç alımları bir miktar ivmelendi. Normal olarak gördüğümüz 1 milyon adetlik satış rakamlarından sonra 2018 yılında 620 bin adetlere gerileyen toplam pazar, bu yıl ise 470 binler civarında kapanacak.

Otomotiv sektörünün bir dizi sıkıntı yaşamaması için yıllık minimum satış rakamının 600 bin seviyelerinin altına inmesi gerekiyor. Bu rakamların altındaki satışlar Türk ekonomisinin lokomotif sek-

törlerinin başında gelen otomotiv sektöründe bir dizi sıkıntıya neden oluyor. Mevcut şartlarda; otomobil satışlarını etkileyen iki temel faktör olduğunu görüyoruz. Bunlardan biri kur diğeri faiz oranları. Kurlar, araçların maliyetinden yola çıkarak doğal olarak fiyatını belirliyor. Ayrıca tüketiciler ülkemizde otomobil alımında kredi kullanmayı tercih ediyorlar. Böyle olunca; otomobil alımında kredi faiz oranlarının önemi ortaya çıkıyor. Bu durumda; kredi faiz oranlarının yüzde 1'ler ve altında olması tüketicilere cazip bir ortam yaratıyor. Bunun yanında ayrıca vergilendirme sistemimizi de konuşmamız ge-

Ali Haydar BOZKURT

rekiyor. Tüm dünyada uygulanan sistemler incelenerek ve otomotivin 5-10 yıl içinde gideceği yöne bakılarak bir vergi sistemi ortaya konulmalı diye düşünüyorum. İlk bakışta çok zormuş gibi görülebilir. Ancak akademik çalışmalar yapılarak, yurtdışındaki örnekler incelenerek, hepsi belli formüllere dayandırılarak en adil sistemin getirilmesi mümkün. Tüm bu gelişmeleri göz önüne almamız ve konjonktürel şartların da aynı olduğunu düşünürsek 2020 yılında ülkemizdeki toplam otomotiv pazarının 550 bin adet civarında olacağını tahmin ediyorum.

ATRADIUS TÜRKİYE ÜLKE MÜDÜRÜ TANER IŞIK:

“BU YIL ÇOK DAHA UMUTLUYUZ”

2019 bir önceki döneme göre biraz daha hasarlı bir yıl oldu. Bunun nedeni ise 2018'in yaz aylarında gelişen kur volatilitésinin ve sonrasında artan faizlerin, ticareti ve şirketlerin ödeme performansını olumsuz etkilemesiydi. Genel olarak 2018'in son çeyreğinde başlayan ödeme problemleri ağırlıklı olarak 2019'un ilk yarısına sarktı. Dolayısıyla alacakların tahsilatı ileri bir tarihe ertelenmiş oldu. Bu durum ister istemez alacak sigortası şirketlerini de etkiledi. 2019 yılı için bir büyümeden bahsetmek pek mümkün görünmüyor ancak gelir ve giderimizin kafa kafaya olacağını ve zarar olmayacağını öngörüyoruz. 2020 yılı için ise 2019'a göre çok daha umutluyuz. Enflasyonda ciddi bir düşüşün yaşanması, faiz oranlarının aşağı yönlü hareketi; en önemlisi de 2020'de ekonomide yüzde 2-3 oranlarında bir büyüme beklentimiz var.

Taner IŞIK

EGİFED YÖNETİM KURULU BAŞKANI AYDIN BUĞRA İLTER:

“VERGİYİ DEĞİL, ÜRETİMİ ARTIRMALIYIZ”

2019 yılı üçüncü çeyreğinden itibaren büyümede yaşanan pozitif ivme 2020 için büyümenin hızlanacağı yönünde umut verici sinyaller veriyor. Diğer taraftan geçtiğimiz dönemde neredeyse her sektörde, özellikle KOBİ'lerde yaşanan tahsilat ve finansman sorunu ekonomide ciddi tıkanmalara yol açtı. Reel sektörü canlandırmak ve yatırım artışı sağlamak amacıyla gerçekleştirilen faiz indirimlerinin, kredilerin bir miktar toparlanmasını sağlayarak tahsilatların gerçekleşmesi açısından da olumlu hava yarattı. Merkez Bankası'nın art arda yaptığı faiz indirimleri ile dünyanın parasal genişlemeye girdiği döneme denk gelmesi, Türk Lirasının ciddi kayıplar yaşamasının önüne geçti. Bu konjonktürde ülkemizde enflasyonun hızlı bir şekilde gerilemesine şahit olduk. 2019 yılı enflasyonun yüzde 11 veya 12 bandında kapatacağımız anlaşılıyor. Üst üste 3 çeyrek küçülme yaşayan Türkiye ekonomisi 2019 yılı üçüncü çeyreğinde 0,9'luk büyümeyi gördü. Enflasyon ve faiz oranlarında yaşanan gerileme ile kredi piyasasında yaşadığımız canlanma ve reel kesim ile Tüketici Güven Endeksi gibi öncü göstergelerde

yaşanan yukarı yönlü ivmelenme, ekonomik büyümemizin önümüzdeki dönemde hızlanması ümidimizi oluşturuyor. Yukarı yönde bir ivme kazanan büyümenin yüksek işsizlik oranına da olumlu yansımaları umut ediyoruz. Önümüzdeki yıl Orta Vadeli Program yüzde 5 büyüme hedefliyor. Yüzde 5'in altında bir büyümenin işsizliği daha da yükseltebileceğini öngörerek, büyüme hedeflerinin yakalanmasının bu anlamda kritik olduğunu düşünüyoruz. Kalkınma odaklı büyümenin sağlanması ve en önemli sorunlarımızdan biri olan yüksek işsizlik oranının düşürülmesi için üretim yatırımlarının artışı sağlamalı, özellikle de katma değeri yüksek mal ve hizmet yatırımlarına yönelmek gerekli. Bu süreçte ne yaparsak yapalım odağımıza yüksek verimlilik ve yüksek katma değer artışı yaratacak üretimi koymalıyız. Vergiyi değil, üretimi artırmalıyız. Ekonominin güven unsuru üzerine inşa edildiğini unutmadan, yatırım ortamını iyileştirip, istihdam alanlarını geliştirip, büyümenin kalitesi ve sürdürülebilirliğine odaklanan sanayi odaklı, kalkınma odaklı ekonomik modele konsantre olmalıyız.

Aydın Buğra İLTER

GEBERİT TÜRKİYE GENEL MÜDÜRÜ UFAK ALGIER:

“2020 NORMALLEŞME DÖNEMİ OLACAK”

2019 yılına genel Türkiye ekonomisi açısından bakacak olursak keyifli bir dönem yaşadığımızı söyleyemeyiz. İçinde bulunduğumuz inşaat sektörüne bağlı inşaat malzemeleri sektörü bu dönem içerisinde en büyük darbeyi alan sektör oldu. Kriz ortamı firmaların pek çoğu için farklı fırsatları değerlendirmelerinde büyük bir tecrübe oldu. İhracatımızı hızlı bir şekilde artırmayı hedefledik. Zor bir dönemde çift hane-

Ufak ALGIER

li büyüme yakaladık. 2019'u yüzde 14'lük bir büyümeyle kapatıyoruz. 2020'ye baktığımız zaman çok kolay bir yıl olmayacak gibi gözüküyor. İnşaat ruhsatları yüzde 60 oranında geriye gitti. Çünkü inşaat maliyetleri çok yükseldi. 2020 yılını normalleşme dönemi olarak görüyorum. 2020'den itibaren de üzerine koyacağımızı düşünüyoruz. 2020'yi başarılı bir şekilde geçirecek olan şirketlerin önü

açık. İthalatçı bir firma olduğumuz için döviz kurları fiyatlandırmalarımızda önemli bir yer teşkil ediyor. Kurlardaki artışı, fiyatlarımıza yansıtacak durumda kalıyoruz. Bu da piyasadaki fiyatları ve enflasyonu körükleyici etkiye neden oluyor. Döviz kurları piyasamız için olumlu değil.

2020 yılı itibarıyla piyasaya yeni sürdürdüğümüz ürün gamımızla yeni bir çığır açmış olacağız. Duvar arkasındaki ürünlerle duvar önündeki ürünleri bir araya topluyoruz. Duvar arkası ve duvar önü ürün birlikteliği, pazarda bayağı tanınmamızı sağlayacak. 5 yıl sonra cirolarımızı iki katına çıkarmayı hedefliyoruz.

HASANOĞLU ŞİRKETLER GRUBU YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI HALUK HASANOĞLU:

“2020’NİN STOKLARIN ERİYECEĞİ BİR YIL OLMASINI ÖNGÖRÜYORUZ”

2019 yılında özellikle kur ve faiz bağlamında ekonomik olarak yaşanan dalgalanmaların etkilerinin giderek normaleştiğini gözlemliyoruz. Büyümede görülen negatif trendin ise giderek küçüldüğü son çeyrek de göz önüne alındığında yılı pozitif bir rakamla kapamamızın mümkün olduğunu düşünüyoruz. Büyüme patikasının normalleşmeye başlamış olması ile 2020’de bu eğilim daha da güçlenecek. Diğer yandan büyümenin inşaat sektöründe yaratacağı pozitif etki sektörü de olumlu olarak etkileyecek. Yarıttığı katma değer ve istihdam olanaklarıyla ülke ekonomileri için çoğu zaman bir kaldıraç görevini üstlendiğini düşündüğümüz inşaat sektörünün ayrı bir öne-

me sahip olduğunu düşüncesindeyiz. Nüfus artışına ve genç nüfus büyüklüğüne paralel olarak konut üretimine ihtiyaç süreklilik ve güncellik arz ediyor. Yılın ilk 11 ayında yabancı yatırımcılar sektörümüze yoğun ilgi gösterdi. Yabancılar konut satışında yeni rekorlara imza attık. Döviz cinsinden değerlendirdiğimizde Türkiye pazarının ucuz pazarlardan biri konumunda yer aldığını söyleyebiliriz. 2020’nin talebin arttığı, arzın ise sabit kalacağı ve stokların eriyeceği bir yıl olmasını öngörüyoruz. Sektörümüzün ileriki dönemde daha temkinli davranarak projelerini yatırımcılarla buluşturacağı kanısındayız. 2021 ve sonrasında ise sektörümüzde arz anlamında artış bekliyoruz.

Haluk HASANOĞLU

ÖZTEK ŞİRKETLER GRUBU YÖNETİM KURULU BAŞKANI AHMET ŞEVKİ ÖZTEK:

“BU YIL PİYASALAR CANLANACAK”

2018 yılının Ağustos ayında 6-7 ay sonrası yapılacak belediye seçimlerini de etkilemek için son derece ince hesaplı şekilde yapılan döviz saldırısının enflasyona çok olumsuz etkisi ile 2019 yılına girdik. Çeşitli sebeplerle tekrarlanması gerekli hale gelen seçimler sonuçlanıncaya kadar oldukça fazla zaman da kaybetmemize rağmen, ekonomi yönetiminin aldığı yerinde kararlarla bu yılı ithalatın azalması, ihracatın ithalata karşılama oranındaki önemli artış, turist sayısı ve turizm gelirlerinin artmasıyla cari açık vermeden kapatacağız. Bu olumlu gelişme faizlerin yarı yarıya aşağıya çekil-

mesi, döviz kurlarında istikrarın yakalanması, enflasyonun 2019 yılı için hedeflenen oranda (özellikle gıdada) altına düşürülebilmesi, üretimde artış ve son çeyrekte büyüme ivmesinin yakalanmasını 2019 yılının önemli gelişmeleri olarak değerlendiriyorum. Bu gelişmeler ışığında 2020 yılının da özellikle faizlerin daha aşağılara gelmesiyle inşaat ve otomotiv sektörü başta olmak üzere bütün piyasaların canlanacağı, büyümenin yüzde 4-5 oranında artacağı, işsizliğin azalacağı, kapasite kullanımının daha yukarıda seyredeceği ve yine turizm açısından verimli bir olacağını öngörüyorum.

Ahmet Şevki ÖZTEK

MURATBEY YÖNETİM KURULU BAŞKANI NECMİ EROL:

“YATIRIM ANLAMINDA ÖNEMLİ ADIMLAR ATACAĞIZ”

2019 yılı ekonomideki genel daralmanın etkisi ile geçti. Yükselen döviz fiyatları ihracatta rekabet şansımızı yükseltti, bu da sektörümüz adına olumlu bir gelişme oldu. Türkiye’nin milli peynir markası olarak biz de globalleşme stratejimiz kapsamında inovatif ürünlerimizle ihracat ağıımızı büyütürken, yeni pazarlara giriş yaptık. Bir önceki yıla göre ihracatta yüzde 20 büyüme sağladık. 2020 itibarıyla sektörün yukarı yönlü bir ivme kazanacağını öngörüyoruz. Önümüzde istikrarın güçleneceği, yeni adımların hızlıca atılmasına olanak sağlayan bir dönem var. Türkiye üreten bir ülke. Üreticiler daha fazla teşvik edilip desteklendiği takdirde hem ülke olarak kendimize yeteriz hem de ihracatımızı artırarak rekabette avantaj yakalayabiliriz. Son dönemde çeşitli unsurların bir

araya gelmesi ile üreticileri mutlu edecek çalışmalar yürütüldüğünü görüyoruz. Muratbey olarak, sektörümüzde yarım asrı aşkın bir süredir faaliyet gösteriyoruz. Dolayısı ile en önemli paydaşlarımız olarak gördüğümüz süt üreticilerimizle birlikte çalışıyor; 2018 yılında hayata geçirdiğimiz Peynir Değer Katan Kadınlar projemizle süt üreticisi kadınlarımıza yönelik eğitimler düzenleyerek, onları hayvan bakımından, sütte verimlilik sağlamaya pek çok konuda bilgilendiriyoruz. Bu topraklardan doğan bir marka olmanın getirdiği sorumluluk bilinciyle, ülkemizi dünyada başarıyla temsil etmek için inovasyona yaptığımız yatırımlara ve Ar-Ge çalışmalarımıza aralıksız devam ediyoruz. 2020 yılında da gerek Türkiye ekonomisini gerekse sektörü güçlendirecek önemli adımlar atacağız.

Necmi EROL

ŞAHİNLER HOLDİNG YÖNETİM KURULU BAŞKANI KEMAL ŞAHİN:

“2020 YILINDA EKONOMİ DENGELENECEK”

Kemal ŞAHİN

Türkiye’de büyük bir kriz var ama bu kriz döviz krizi aslında. Bu ne demek? Türk parası değer kaybetti. Yurtdışına satanların rekabet gücü arttı. Onun için ihracat yapanların durumu iyi. Bizim ihracatımız artıyor. İstihdamımızı artırıyoruz. Turizm sektörünün durumu iyi. Antalya turizmde yüzde 17 büyüdü. Gelirlerimiz ve karlılığımız artıyor. Serbest bölgede gelirlerimiz yükseliyor. Faaliyetlerimizin yüzde 80’i döviz geliri ile olduğu için hem karlılığımızı artırıyor hem de pazarlarımız yurtdışı olduğu için sıkıntı yok. Onun için bu konumda olanlar

bu kriz dönemini fırsata çeviriyor. İç piyasaya satıyorsanız, çok borcunuz varsa sıkıntılı bir durum. Türkiye olarak bu durumu yavaş yavaş aşacağız. 2020 yılında ekonomi dengelenecek. Faizler indi, enflasyon düştü, cari fazlamız var. Gerçi cari fazlanın olması üretimi de frenlemiş oluyor çünkü hammadde almamız lazım yurtdışından. Ekonomi büyüyecek ama büyük adımlarla değil, yüzde 4-5 olabilir. Artık kriz eşliğini geçtik, turmanıyoruz. İşsizliği kolay kolay frenleyemeyiz ama en kötüsünü geride kaldı.

FAİZ BİTTİ, KAPİTALİZM PAYDOS

” Dünya Ticaret Örgütü ülkeler arası ticaret ve paylaşım konularının karara bağlandığı bir yer olmaktan çıktı ve ülkeler pozisyonlarını cemiyet dışında belirlemeye başladı. Ticari işbirlikleri değil ticaret savaşları yaşanıyor.“

Dünya üzerindeki ekonomik sistem olan kapitalizm bugüne dağıtım anahtarı olan faizle ayakta durdu. Üretimin önemli unsuru olan sermayenin kirası olan faiz, dünyada ekonomik büyüme olduğu sürece tartışmasız belirleyicilik rolünü korudu.

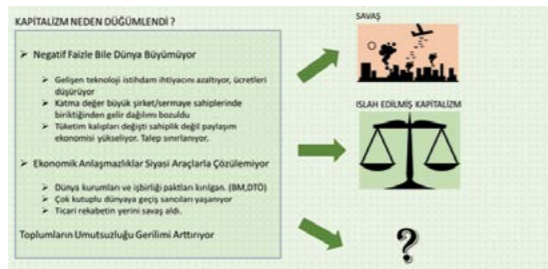
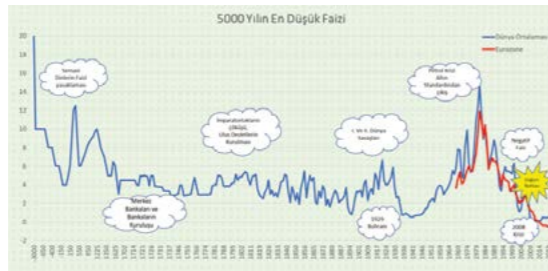
2008 yılında Amerika'da başlayan kriz dünyaya sıçrayınca bir sistem krizi haline geldi ve gelişmiş ülkeler faizleri düşürerek ve parasal genişlemeye giderek sıkıntılarını hali altına süpürmeye yöneldiler. O kadar çok süpürdüler ki merkez bankalarının bilançoları 5 katına çıktı. Bu arada Faiz bilinen tarihteki en düşük seviyelerine geldi ve bilinen 3 bin yıllık tarihinde ilk defa nominal olarak negatif düzeye düşürüldü.

Tarih boyunca hükümdarların sınırlamaya semavi dinlerin ise yasaklamaya çalıştığı ancak insanoğluna ve piyasa mekanizmalarına söz geçiremediği faiz bu defa insan yapımı olarak sınırlandı hatta negatif dönüştürüldü. Bugün faiz negatif seviyeye düşürülmesine rağmen dünya büyümesi organik biçimde sağlanamıyor. Dünya tarihinde ülkeler ekonomilerini büyütme için sıklıkla savaş yoluna başvurdu. Savaşmak dünya savaşları boyutlarına kadar vardı. Birinci dünya savaşından sonra oluşan dengeli stabilize etmek için oluşturulan Milletler Cemiyeti işe yaramadı 2. Dünya Savaşı çıktı. Milyonlarca insanın yaşamına malolan paylaşım savaşlarının artık yaşanmaması ve kazanan devletler lehine durumun stabilize olması için oluşturulan

DR. ÖNDER HALİSDEMİR

Türkiye Finans
Yöneticileri Vakfı
Başkanı

lan uluslararası örgütler tekrar işlevsizleşmekte.

Birleşmiş Milletler sorunların çözüldüğü değil herkesin konuştuğu kimsenin dinlemediği işlevsiz bir cemiyet haline dönüştü. Dünya Ticaret Örgütü ülkeler arası ticaret ve paylaşım konularının karara bağlandığı bir yer olmaktan çıktı ve ülkeler pozisyonlarını cemiyet dışında belirlemeye başladı. Ticari işbirlikleri değil ticaret savaşları yaşanmaya başladı. Küreselleşme yerini küreselleşmemeye bıraktı.

Tarihten biliyoruz ki bu tip tartışmalar alevlendiğinde resim bir savaşla devam ediyor. Peki ülke siyasetçilerinin oluşturduğu uluslararası kurumların işlevsiz hale gelmesine rağmen insanları sosyal medya yolu ile tarihte ilk defa birbirine bağlayan ve birbirinin ne dediğini duymaya yarayan internet yeni bir sıcak savaş önleyebilecek mi?

Hazırladığım tabloda dünya ekonomisinin büyüme nedeninin artık yapılaşmış olduğunu göstermeye çalıştım. Eğer siz de tespitlerime katılıyorsanız bu durum kabul edilebilecek ve refahtan aldığı payın gerilediği memnuniyetsiz halk kitlelerine anlatılabilecek mi? Bunun siyasi faturasını mevcut yönetimler ödemeye hazır mı yoksa halka sizin çıkarlarınız için savaşmaya hazırız diyerek halklarını da savaşmaya mı hazırlayacaklar.

Yoksa Kapitalizm İslah edilerek gelir dağılımından rahatsız halk kitleleri lehine sosyalleşerek yola devam edebilecek mi? Üçüncü bir yol var mı?

2020'DE TRUMP'I TAKİP ETMEYE DEVAM EDECEĞİZ

” 2020 yılında ABD Başkanı D. Trump'ı yakından izlemeye devam edeceğiz. Söylemleriyle eminim yine piyasaları hareketlendirecek. ABD ile Çin arasındaki görüşmeler yılın ilk döneminde de piyasaların gündeminde kalmaya devam edecek.“

Piyasalar yine hareketli bir yılı geride bıraktı. Hem içeride hem dışarıda yaşanan gelişmeler piyasalarda sert hareketlere neden oldu. ABD borsalarında özellikle S&P500 endeksinde zaman zaman rekor denemeleri görsek bile yine de küresel borsalarda ralli izleyemedik. Özellikle ABD ile Çin arasındaki ticaret müzakerelerinin piyasaları olumsuz etkilemesi borsalar üzerinde de baskı kurdu. Piyasalar açısından tek risk bu değildi. İngiltere'de Brexit tarihinin bu yıl içerisinde iki kez ötelenmesi, eski İngiltere Başbakanı Theresa May yerine Boris Johnson'un seçilmesi, ABD ile İran arasındaki gerilimin de etkisi piyasaları tedirgin etti. Aslında her şey bir kenara, ABD Başkanı D. Trump sosyal medya üzerinden yapmış olduğu paylaşımlarla fiyatların belirleyicisi oldu. Dolayısıyla ABD'de Trump olduğu sürece ben de 2020 yılında da biz onu takip etmeye devam edeceğiz.

Küresel Merkez Bankaları ise 2019 yılında faiz indirimlerine başladı. Fed, temmuz, eylül ve ekim aylarında olmak üzere toplamda 75 baz puan faiz indirerek, politika faiz aralığını yüzde 2.25-2.50'den yüzde 1.50-1.75'e çekti. En son aralık ayındaki toplantısında, 2020 yılına yönelik faiz artışı sinyali vermezken, ABD ekonomisinin güçlü kalmasına devam ettiğini vurgulayan Fed, 2020 yılında ekonomik veriler doğrultusunda politikasını belirleyeceğini bir kez daha söylemiş oldu. Türkiye'de siyasi sorunlar gündemi bırakmadı. Siyasi gelişmele-

EDA KARADAĞ

İntegral Yatırım Menkul Değerler
AŞ Araştırma Uzmanı

rin etkisi ve ABD ile Türkiye arasındaki ikili ilişkilerdeki belirsizlik Türk varlıkları üzerinde baskı kurmaya devam etti. Veriler tarafında özellikle enflasyonda iyileşmenin oluşması, TCMB'nin elini rahatlatığı için bu durum TCMB'nin 2019 yılında agresif bir şekilde faiz indirmesine neden oldu. 2019 yılında Merkez totalde 1200 baz puan faiz indirerek politika faizini yüzde 12.00 seviyesine çekmiş oldu. Aslında Türkiye için 2019 yılı 2018 yılına göre daha iyi geçtiğini söyleyebilirim. Fiyatlarda bir hassasiyet var daha tam olarak kurda bir düşüş ya da borsada 2018 yılındaki ralliyi görmedik ancak 2018 yılında yaşadığımız kur şoku, enflasyondaki hızlı yükseliş derken yine de 2019 yılı biraz daha iyimser kalıyor.

2020 YILINDA NELER OLACAK?

2020 yılında ABD Başkanı D. Trump'ı yakından izlemeye devam edeceğiz. Söylemleriyle eminim yine piyasaları hareketlendirecek. ABD ile Çin arasındaki görüşmeler yılın ilk döneminde de piyasaların gündeminde kalmaya devam edecek. Bunun yanında, İngiltere'de Brexit ile ilgili sürecin ne yönde şekilleneceği ve Ocak 2020 sonuna kadar AB'den çıkış hikayesinin sonlanıp sonlanmaması dış piyasaların marjında olacak.

Türkiye'de enflasyondaki düşüşün devam etmesini öngörüyorum. TCMB'nin açıklamaları, enflasyon raporu ve Yeni Ekonomi Programdaki öngörüler de bu durumu desteklemeye devam ediyor. Dolayısıyla 2020 yılında tek haneli enflasyonu konuşmaya başlayabiliriz. Faiz konusunda da, 2020 yılının ilk çeyreğinde TCMB'nin bir süre piyasayı izlemesini bekleyebiliriz. Enflasyonda düşüşün devam etmesi, TCMB'nin 2020 yılında elini daha da rahatlatırsa bu durumda kademeli bir şekilde faiz indirimine devam etmesini öngörmek mümkün. Bu çok sürpriz bir durum olarak algılanabileceğini düşünmüyorum. 2020 yılında siyasi cephede algılarda çok ciddi bir bozulma olmadığı sürece Türkiye ekonomisi açısından daha iyi bir yıl olacağını bekliyorum. Ekovitrin okuyucularına 2020 yılında sağlık, mutluluk, barış ve bereket dolu bir yıl diliyorum. Yeni yılda, yeni yazılarda görüşmek dileğiyle...

EKONOMİK GÖRÜNÜM

” 2019, en iyimser tabirle, kötüye gidişi durdurma yılı oldu. Özellikle yabancı sermayenin gelmeyişi ve reel sektör dediğimiz başta inşaat sektörü olmak üzere, enerji, perakende ve diğer alanlarda gözle görülür daralmalar, ekonomik büyümeyi engelledi.“

2018'in ikinci yarısında yaşadığı spekülasyon kur ataklarının etkisiyle ivme kaybeden Türkiye ekonomisi, 2019'da dengelenme sürecinin etkilerinin hissedildiği bir yılı yaşadı. Yerel seçimlerin tamamlanmasının ardından, ekonomi yeniden gündemin en önemli konuları arasında yerini aldı.

Geçen yılın son çeyreğinde yüzde 2,8, bu yılın ilk çeyreğinde yüzde 2,3 ve yılın ikinci çeyreğinde de yüzde 1,6'lık daralan Türkiye ekonomisi, yılın üçüncü çeyreğinde yüzde 0,9 ile yeniden büyüme trendine girdi. Dördüncü çeyreğe ilişkin öncü göstergeler de büyüme ivmesinin artacağını ortaya koysa da ekonomik görünümün iç açıcı görünmüyor. İhracat ve turizm gelirleri güçlü seyrede, enflasyon ve faiz baskısı, ekonomi de canlanmayı, yapısal reformlara bağlıyor. Finansal saldırılara yönelik müdahalelerle, döviz kurundaki dalgalanma azaltılarak, finansal piyasalar normaleşti. Ancak beklenen ekonomik büyümenin gerçekleşmesi zamana bağlı.

Küresel ekonomideki gelişmeler, korumacılık önlemleri ve ticaret savaşlarına rağmen, ihracat artışını sürdürdü. Kasım ayı sonunda ihracat geçen senenin 11 ayına göre yüzde 1,77 artışla 165 milyar 67 milyon dolara ulaştı. Bu gelişme olumlu elbette, lakin 2023 için ortaya konan hedefler, 500 milyar dolar ihracat ve ilk on ekonomiyi girme çabasının nasıl gerçekleşeceğini bilinmeze doğru itmiştir.

2019 için en iyimser tabirle, kötüye gidişi durdurma yılı olmuştur. Özellikle yabancı sermayenin gelmeyişi ve reel sektör dediğimiz başta inşaat sektörü olmak üzere, enerji, perakende ve diğer alanlarda gözle görülür daralmalar, ekonomik büyümeyi engellemiştir.

Tabii ekonomik görünümün olumsuzluğuna rağmen, savunma sanayindeki yerleşme hamlesi, dışa bağımlılığı azaltmıştır. Ayrıca ön-

MUSA KARADEMİR

DMW Uluslararası Diplomatlar Birliği
Avrupa Başkan Yrd.
Türk Kuzey Kıbrıs Türk Ticaret Odası
Başkan Yrd.

müzdeki dönemde, Türkiye'de bulunan doğalgaz ve maden yataklarının en etkin şekilde işletilmeye açılması, cari açığın giderilmesinde önemli rol oynayacaktır. Bu arada başta Ar-Ge ve inovasyon olmak üzere, devlet teşviklerinin verimli hale getirilmesi ve katma değer yaratan ürünlere dönüşmesi için sıkı denetim getirilmesi, gelecek yıllar için çok önemlidir.

2020; gerek küresel ölçekte, gerekse Türkiye özelinde, ekonomik anlamda umut verecek gibi görünmüyor. Belki pesimist bir yaklaşım olacak ama dünyadaki siyasi güç dengeleri ve ticaret savaşları ve hepsinden önemlisi, Doğu Akdeniz ve Ortadoğu'daki sıcak gelişmeler, belirsizliğin ana nedeni gibi görünüyor. Her ne kadar IMF, OECD, Dünya Bankası gibi kuruluşlar, Türkiye'nin 2020 büyüme rakamlarını, % 3 gibi açıklasalar da, resesyon (ekonomide daralma/durgunluk) riski, "Demokles'in Kılıcı" gibi tepemizde durmaktadır. Zira cari

açık, enflasyon/kur/faiz baskısı, işsizlik, tüketici güven endeksinde negatif eğilim, makro ekonomik göstergelerde, bizi nelerin beklediğinin ipuçlarını veriyor. Ayrıca Merkez Bankası döviz rezervlerinin kritik seviyede olması, ekonomik geleceğin göstergesi niteliğindedir.

Batı'nın Türkiye'ye karşı düşmanca tutumu ve çoğu zaman müttefiklik rasyonuna sığmayan söylemleri, ticareti de olumsuz yönde etkilemektedir. ABD'nin "amborgo" kartını ileriye sürmesi, Fransa'nın Türkiye'yi NATO'dan çıkarmaya çalışma hevesi, AB'nin siyasi diyalogu kesmesi, bazı durumlarda "diplomasi" kapısının tamamen kapanmış gibi görünmesi, Rusya ile yapılan işbirliğinin ekonomik boyutunun güdük kalması, Çin-Türkiye ilişkilerinin siyasi ve ekonomik geleceği ve büyüklüğünün ne olacağını bilin(e)memesi, Türk ekonomisinin rotasını belirsizleştiriyor.

Büyüme ve kalkınma Ekonomik büyümenin temelini oluşturan yatırımdır. Aslında dünyada trilyon dolarlarla ifade edilen para, çaresizce güven duyacağı limanlar arıyor. Günümüzde küresel ekonomide şeffaflık, hesap verebilirlik ve sürdürülebilirlik çok önemlidir. Yabancı sermayenin yatırım yapması veya uluslararası finans kuruluşlarının kredi kaynaklarını açması için "itibar yönetimi" çok önemlidir. İnsanların itibarları olduğu gibi, kurumların ve ülkelerin de itibarları vardır. Türkiye, kökleri kadim medeniyetlerin geleneklerinden beslenen, bulunduğu coğrafyanın ve çevre coğrafyalarının her zaman koruyucusu ve kollayıcısı olan bir ülke olmuştur. Bu tarihsel birikim ve değer ölçeklerini, tarih, kimlik, kültür, medeniyet ve hatta modern çağ ile harmanlayarak, güçlü bir ekonomi ve güçlü bir ülke yaratabilir. Bu potansiyel de vardır. Yeter ki planlamaları gerçekçi ve kısa, orta ve uzun vadede yapmayı bilelim.

Çeyrek asırlık tecrübe

ANAOKULU

İLKOKUL

ORTAOKUL

ANADOLU LİSESİ

FEN LİSESİ

İzmir kırsal kesim için

GEBZE
Kampüs

BEYLİKDÜZÜ
Genel Merkez

SULTANGAZI
Kampüs

BEYLİKDÜZÜ 1.si

İLK
1000'DE 3
DERECE

GURUR
TABLOMUZ

İLK BİNDE 3 DERECE

İLK ONBİNDE 15 DERECE

ÖĞRENCİLERİN
%40'I İLK 10 BİNDE
YER ALMIŞTIR

SAYISAL PUAN
TÜRÜNDE TÜRKİYE 216.SI

İLK
10000'DE 6
ÖĞRENCİ

MEHMET BARIŞ ÇANKIR
BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ
ELEKTRİK-ELEKTRONİK MÜH. (İNG.)

ECEM ERDOĞAN
MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ DİŞ HEKİMLİĞİ - BURLU

METEHAN EŞREF YAĞIZ
BEZMİ ALEM ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ - BURLU

BEYZA BALCI
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ BESLENME VE DİYETETİK

BERK ÜSTÜNER
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
ELEKTRONİK-HABERLEŞME MÜHENDİSLİĞİ

MEHMET EFE ÖZHAN
O.D.T.Ü
MAKİNE MÜHENDİSLİĞİ (İNGİLİZCE)

AHMET BURAK AKYÜZ
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
PILOTAJ - TAM BURLU

ARDA ÇOBANKENT
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
ENDÜSTRİ MÜHENDİSLİĞİ (İNGİLİZCE)

MEHMET EMİN DİNSEVER
BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ
FİZİK (İNGİLİZCE)

EGEMEN ÇAKILTAŞ
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
KONTROL VE OTOMASYON MÜHENDİSLİĞİ

DENİZ BODUR
BİLKENT ÜNİVERSİTESİ
ENDÜSTRİ MÜHENDİSLİĞİ (İNGİLİZCE)

BERK ERCAN ECE
MEF ÜNİVERSİTESİ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER (İNGİLİZCE) - BURLU

ENES KUTAY KARAKAŞ
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
METALURJİ VE MALZEME MÜHENDİSLİĞİ

BURLULUK
SINAVI

Tarihler: 4 Ocak | 5 Ocak
Seanslar: 10.00 | 14.00

Sınav Yerleri:
Beylikdüzü | Sultangazi | Gebze

Başvuru için:
arevokullari.com/burluluk-sinavi

BEYLİKDÜZÜ Genel Merkez
Kavaklı Mah. Mustafa Kemal Cad.
Molla Gürani Sok. No:9 Beylikdüzü/İstanbul
444 0 118

SULTANGAZI Kampüs
Sultançiftliği Mah. Eski Edirne Asfaltı Cad.
No:455 Sultangazi/İstanbul
0 (212) 476 94 94

GEBZE Kampüs
Köşklüçeşme Mah. İstanbul Cad.
577/1. Sok. Gebze/Kocaeli
0 (262) 641 00 63

444 0 118

arevokullari.com
info@arevokullari.com
www.arevokullari.com

ARTAN JEOPOLİTİK RİSKLERİN İKTİSADİ ETKİLERİNİN YÖNETİLECEĞİ YIL 2020

2020, öncelikle jeopolitik riskleri ve bunların iktisadi etkilerini doğru yönetmemiz gereken bir yıl olacak."

2019 boyunca ABD-Çin arasındaki ticaret savaşları, Brexit ve yakın coğrafyanın da içinde olduğu jeopolitik belirsizlikler gündemden hiç düşmedi, küresel düzeyde ekonomik faaliyetteki yavaşlama eğilimi ve enflasyona yönelik aşağı yönlü beklentilerin artmasıyla birlikte, küresel para politikalarında da gevşeme eğilimi görülüyor.

Türkiye ekonomisinde 2020'nin ilk yarısının çok zorlu geçmesini beklerken, yılın ikinci yarısından itibaren toparlanma eğiliminin başladığını tahmin ediyorum.

Enflasyondaki düşüş ve başlıca gelişmiş ülke merkez bankalarının genişleyici yönde adımlarının, yurt içinde de destekleyici bir para politikası oluştururken, cari açığa da önemli gelişmeler kaydedildi. Yılın ikinci yarısında düşen enflasyon, TCMB'nin toplamda yaptığı yüzde 12 politika faizi indirimi ve kredi faizlerinde görülen düşüşe paralel olarak krediler yeniden artış eğilimine girdi.

Özetle son zamanlarda 2020 Türkiye Ekonomisi hakkında daha optimist olmayı destekleyecek verilerle karşılaşıyoruz. Perakende satışları, sanayi üretimi, banka kredileri, tüketici güveni, konut satışları gibi veriler bize 2020 yılının 2019'dan daha iyi olabileceğini gösteriyor. IMF, OECD, Dünya Bankası gibi kuruluşlar 2020'de Türkiye Ekonomisinin yüzde3 civarı büyüyeceğini tahmin ediyorlar. Gelecek yıl bu yıldan daha iyi olsa da yüzde3 civarı büyüme Türkiye için kesinlikle yetersizdir; Türkiye yüzde4-5'in altında büyüme gerçekleştirdiği dönemler ekonomide olumsuz gelişmeler (işsizliğin artması vs.) yaşanır. Türkiye'de ekonominin normal akışında gitmesi için en az yüzde4-5 civarı büyüme gerekir ki Hükümetin 2020 yılı için büyüme hedefi bu rakamdır ama üretime dayalı ekonomiye temel anlamda

AHMET ELER

KEYİAD Başkanı

geçilmeden yüzde5-yüzde 6 istikrarlı büyüme beklememiz eksik olur.

Türkiye'deki diğer önemli başlık ise tasarruf etme oranlarının oldukça düşük seviyelerde seyretmesidir. Türkiye'de tasarruf eğilimi, tüketici güven endeksini bayağı aşağı çektiği için normal zamanlarda tüketici güven endeksi 70-80 değerleri civarında olur, ekonomi iyi gittiği dönemler 80'in üstü, (90 üstü pek görülmez) kötü gittiği dönemlerde ise 70'in altı (60'ın altı pek görülmez) seviyeler görülür. Yazının başında ifade etmiştim; 2020'ye dair iyimserliği güçlendiren birçok veri var, tüketici güveninde de aylardır devam eden yükseliş mevcut ama mevcut seviye son derece düşük ve 2020 yılının tahminlerinden iyi bir yıl olması amaçlanıyorsa tüketici güveninin hızla yükselmesi için çalışmalar yapılmalı ki bunun da etkili yolu tüketicilerin gelirini artırmaktır.

Toparlanma beklentisinin ardındaki diğer en temel unsur ise ihracat rakamlarımız! Ürün ve hizmet ihracatımızın 2018'in başından bu yana ne-

redeyse kesintisiz biçimde artış gösteriyor. İhracatımızın yarısını AB'ye yapıyoruz. Son "Dünya Ekonomik Görünümü" raporunda IMF sınırlı da olsa AB büyümesinde artış bekliyor. Almanya için ise daha keskin bir artış öngörüyor. İhracatımızın geriye kalanının önemli bir kısmı enerji ihracatçısı ülkelere gerçekleşiyor. Enerji fiyatlarında ise bir miktar düşüş tahmin ediliyor. Kısacası, ihracatımızın iki ana belirleyicisinden biri olan ürün sattığımız ülkelerin geliri açısından bir sorun görünmüyor. İkinci ana belirleyici ise paramızın reel değeri ama bu noktada tahminde bulunmak çok zor. Burada ABD ile olan ilişkilerimizdeki herhangi bir tansiyon işleri çok karmaşık hale getirebiliyor, 2019 da yazdığı üslup problemleri "Barış Pınarı" hareketına ilişkin mektup bunun çok önemli bir örneğidir.

Bu anlamda 2020 yılı öncelikle jeopolitik riskleri ve bunların iktisadi etkilerini doğru yönetmemiz gereken yıl olacak. Amerikan Başkanı Trump, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı geçtiğimiz kasım ayında Beyaz Saray'da tam beş buçuk saat süren, daha önce örneğine rastlanmamış, bir toplantıda ağırlamıştı. Herkes oradaydı. Böyle bir toplantıda her bir mesele tartışılmıştır diye tahmin ediyorum.

Sonra o toplantıda çözülmesi gereken bir dizi konu çözüme bağlanmamış olacak ki, Amerikan Senatosu, bir nevi harekete geçti. Bunun sonuçları en çok bir ay içinde görürüz diye düşünüyorum.

2020'deki ilk yazımı 2020 deki olası risklere atıf yaparak bilinin söz ile noktalamak istedim. "Kontrol etme ihtimaliniz olmayan riskler artıyorsa, kontrol edebildiğiniz riskleri süratle azaltmak gerekir. Daha fazla sayıda kontrol edemediğiniz risk yaratmaktansa kesin kaçınmakta fayda var."

Asmatimescit Mahallesi İstiklal Caddesi No:112 Kat:5
Beyoğlu / İstanbul

SABIRTAŞI

TEL: 0212 2519423-0212 2448226
WEB: WWW.SABIRTASI.COM.TR

MEŞHUR
KAHRAMANMARAŞ İÇLİ KÖFTESİ
251 94 23
www.sabirtasi.com.tr

1988'den bu yana...
Asıldan nesile...

SABIRTAŞI

Kağıt, kalemi hazırlayın.
Dünyanın en lezzetli içli köfte tarifini veriyoruz.
Bir kadın, bir erkek ve altı çocuk alınır. Yaşamın sıkıntısıyla iyice yoğrulur. İçine bolca dayanışma, tutam tutam sabır ve azim katılır. Göz kararı yokluk, zorluk ve gece gündüz çalışma eklenir. Bu harç nasırlı avuçlarda yoğrulur, biçimlenir. Dünya denen şu kızgın tavada bir güzel pişirilir. İşte size sabirtaşı timsali içli köfteci Ali Bey'in Sabirtaşı İçli Köftesi'nin tarifi...
Afiyet olsun

INTERCITY YÖNETİM KURULU BAŞKANI VURAL AK:

“2020’DE YATIRIMLARA VE BÜYÜMEYE DEVAM EDECEĞİZ”

Intercity olarak 2019 yılını sektörün küçülmesine rağmen başarılı bir performansla kapattıklarını belirten Intercity Yönetim Kurulu Başkanı Vural Ak, “Güçlü sermaye yapımız, tecrübeli kadromuzun yönetiminde ve stratejik kararlarda gösterdiği isabetli öngörülerle gerekli hazırlıkları zamanında yapıp, hem yabancı para cinsinden borcumuzu minimumda tuttuk, hem de kısmen riskli müşterilere yapılan kiralama yapıları yenileyerek daha dengeli bir portföye sahip olduk. Kredi piyasalarındaki daralmaya rağmen yurtiçinden 1,5 milyar TL’yi aşkın finansman kaynağı sağlayarak başarılı bir performans sergiledik. Artık sonlarına yaklaştığımız 2019 yılını toplamda 10 bin adet sıfır araç alımı ile kapatmayı planlıyoruz. Böylece tüm filo kiralama sektörü alımlarının dörtte birini tek başımıza yapmış olacağız” dedi.

2019 yılı araç kiralama sektörünü değerlendiren Vural Ak, “Son iki yılda otomotiv sektöründe ciddi bir küçülme yaşandı. Filo kiralama sektörü de iki yıl önce 400 bin adetlik bir pazar büyüklüğüne ulaşmıştı ancak son iki yıldır hızla küçülüyor. Bu yıl pazarı 40 bin adedin altında sıfır araç alımı ile toplamda da 260-270 bin araç adedi arasında kapatacağımız gibi görünüyor. Geçtiğimiz yıl bu adetleri öngörmüştük ve dediğimiz adetler bire bir gerçekleşti. Özetle; Intercity olarak 2019’u da başarılı geçen bir yıl olarak kaydedeceğiz” diye konuştu.

Vural Ak, sözlerine şöyle devam etti: “Her şeyin yolunda gittiğinin sanıldığı 2018 yılının ilk 6 ayında, sektörde hormonlu büyüme ve artan risklere dikkat çeken açıklamalarımız yüzünden hemen her kesimden gelen eleştiri oklarının hedefi olmuştuk. Ancak zaman bizi yine haklı çıkardı ve geçtiğimiz 1,5 yıl içinde sektörde birçok olumsuzluklar yaşandı. 10 bin aracın üstü en fazla sekiz ya da dokuz oyuncunun olduğu bir pazarda; bir büyük firma iflas etti, bir büyük firma borç yapılandırmasına gitti, bir firma ise konkordato ilan etti; neredeyse herkes ciddi şekilde hızla küçüldü. Yabancı firmalardan birinin yurtdışı halka arzının

Intercity Yönetim Kurulu Başkanı Vural Ak, 2020 yılında yatırımlara ve büyüme devam edeceklerini söyledi.

“Önümüzdeki üç yıl cari açık vermeden büyüme hedefleri tutturulursa, filo kiralama sektörünün, bu büyümelerin çok çok üstünde olacağını geçmiş tecrübelerimizden biliyoruz.”

ise Türkiye operasyonlarının performansı nedeniyle iptal edildiğini yurtdışı basından öğrendik. Tüm bunlar gerek müşteriler nezdinde gerekse bankalar ve kreditorler nezdinde çok ciddi bir güven zedelenmesine yol açtı. Sektörün kredibilitesi zarar gördü. Finansal yapısı güçlü ve düzgün yönetilen onca firmaya rağmen, bankalar gözünde oto kiralama sektörü riskli bir pazar olarak algılanmaya başlandı.”

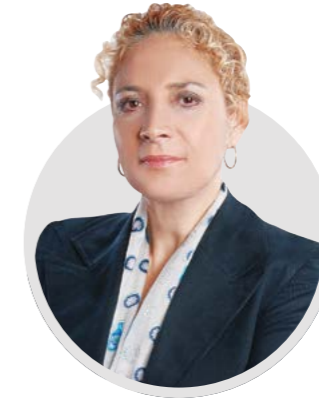
“2020 YILINDA HEDEF 3 MİLYAR TL YATIRIM”

2020 yılında filo kiralama sektöründe bir kıpırdanma beklediklerini kaydeden Vural Ak, hedeflerini şöyle açıkladı: “Önümüzdeki üç yıl cari açık vermeden büyüme hedefleri tutturulursa, filo kiralama sektörünün, bu büyümelerin çok çok üstünde olacağını geçmiş tecrübelerimizden biliyoruz. Bugün filo kiralama sektörü aldığı her araç bedelinin kabaca yarısını ÖTV, KDV, MTV adı altında vergi olarak anında devlete ödüyor.

Sadece bu bile çok ciddi bir vergi geliri yaratıyor, bu vergi geliri de büyümeyi ayrıca tetikliyor. Filo kiralama sektörüne baktığımızda bu yıl 50 bine yakın yeni araç alımı gerçekleşeceğini öngörüyoruz. Bizim hedefimiz ise bunun 20 bin adetlik kısmını tek başımıza gerçekleştirerek, kurumsal müşterilerimizin yeni araç kiralama taleplerini kusursuz şekilde yerine getirmek olacak. Bu da önümüzdeki sene kabaca bir senenin iki katı bir yatırım yapacağımızı gösteriyor. Bu alımlar için gereken 3 milyar TL’den fazla yatırımın yarısından fazlasını yurtdışından finanse edeceğiz. Bu yıl zorlu finansman imkanları nedeniyle kapasitemizin yarısı araç alımı yapabildik. Ancak uzun yıllardır birlikte çalıştığımız yurtdışı finans kuruluşları sayesinde yeni dönemde ihtiyacımız olan finansmanın çok büyük kısmını yurtdışından yapabiliyoruz. Önümüzdeki yıl sektör lideri olarak gerçekleştireceğimiz büyüme ile filo kiralama sektörüne de ivme kazandıracağımızı düşünüyoruz.”

YÖNETİCİ/YÖNETİM/KURUM TIKANIRSA

Yönetim ve/veya yöneticiler zaman zaman tıkanmalar yaşar değil mi? İstenmeyen bir durum olsa da kurumsal veya çevresel sebeplerden tıkanabilirler. Önemli olan tıkanmanın ilk belirtilerini fark etmek ve önemsemek.“

TÜMAY MERCAN

Yönetim İletişim Danışmanı

Çoğu kişi ilk belirtileri gördüğünde önemsemeyebiliyor. “Önemli değil”, “geçici”, “şu sebep ortadan kalkınca düzelir” vb. düşüncesi yaygın. Oysa ki ilk belirti ilk sinyaldir. Doğru yorumlandığında tıkanıklıklar önlenir. Doğru yorumlanmazsa tıkanıklık krizlere kucak açılabilir. Bir kurumsal danışman olarak yıllardır kurumlarda tıkanıklıkları rahatlıkla görebiliyoruz fakat yöneticiler tarafından kabul edilmesi zaman alıyor.

Yöneticiler/Yönetim/Kurumlar tıkanma konusunda üç durumda olabilir;

- 1- Tıkanıklık içinde olduğunu fark etmemek.
 - 2- Tıkanıklık içinde olduğunu fark edip önemsememek, geçici bir durum olarak görmek.
 - 3- Tıkanma noktasına gelip fark edip ne yapacağını bilememek.
- Her üç durum da kurumların hızını hatta faaliyetlerini ciddi ölçüde yavaşlatan, rekabet şartlarını olumsuz etkileyen durumlar.

TIKANIKLIK NASIL FARK EDİLECEK AÇILACAK/AŞILACAK?

1- Öncelikle tıkanma noktasına gelmeden gidişattan durumu fark etmek gerekiyor. Tıkanmaya giden yolun çeşitli sinyalleri var. Kurumun içinden ve dışından kaynaklanan ve fark edilen. İşletme yönetiminin/yöneticinin kimseyi suçlamadan olumsuz durumu analiz etmesi, sebeplerini ortaya çıkarması, tıkanıklığı önleyebilecek önemli önlemlerden.

2- Yöneticinin olabildiğince sadık olmasa, sahaya fark etmesi, dinlemesi önemli. Sorunları aracı-sız görmek, dinlemek, fark etmek, yorumlamak, danışmak.

ri buluyor ve yönetici gidince durum bütün çıplaklığı ile durum ortaya çıkıyor. Sonuç; yüksek hasar, kurumsal ve milli kayıp.

TIKANIKLIKLARDA DESTEK ALMAK PROFESYONELLİKTİR

Oysa zamanında danışma ve profesyonel destek alma hasarları önleyebilir. Bireysel ve kurumsal çekinceler, profesyonel düşünme kayıpları artırıyor. Kurumlar ne zaman bu olumsuz alışkanlıklardan kurtulur? Çevrelerinde hasarlı kuruluşları görüp onlar gibi olmak istemedikleri zaman. Hasarlı kuruluşlar hasarlıdır der mi? Hayır. Yani yine bir kısır döngü.

Bir lavabonun tıkanacağını anlarsınız değil mi? Önem alırsınız. Önlem almazsanız lavabo bir gün tıkanır. Önce pompa ile denersiniz, tıkayan malzemeler çıkabilecek durumdaysa pompa ile çıkar. Ama kemikleşmiş bir kir varsa kimyasal ilaç ile çıkarmak zorunda kalır ve maliyetine katlanırsınız. Kimyasal ilaç doğru kullanılmazsa borular zarar görebilir. Tamirci getirir, daha büyük zarara katlanmak zorunda kalırsınız. O anda bunu fark etmez, ileride anlarsınız. Lavabo tıkanıp diye mekanı değiştirmeniz, terk etmeniz de mümkün elbette. Yani bir tıkanıklık varsa ve önceden fark etmemişseniz dışarıdan müdahale, destek yardım şart olur. Sözün özü; Her işletme/yönetici çeşitli sebeplerle tıkanabilir. Destek alın, danışın, yardım isteyin, güvenin. Danışmanlık işini profesyonelce yapanlar ser verir, sır vermez, kurumları rahatlatmak onların işleridir. Lütfen uzmanlıklara, bilgi ve tecrübeye değer verin.